

מסורת הש"ס

(א לט"ל כד., ג) (ז' ל רנה וי"א כרך אלפת), ג) [ב"ק כח: ע"ז נד.], ד) (ז' ל ולרעה), ה) גיטין כט: ט: כמותות ב: ע"ז לו., ו) [מדר כג.], ו) ספאן ש"ע ליע"ב,

תורה אור השלם

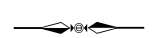
1. וְלַעֲבֹד לֹא תַעֲשֶׂה דָּבָר אֵין לְעֹבֵד חֲטָא מִן־הָאֵל בִּי בְּאֲשֶׁר יִקְרָא אִישׁ עַל רַעְיוֹהוּ וְרָצוֹנוֹ נִפְשׁ בֶּן הַדָּבָר הַזֶּה:

דברים כב כו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חוץ מאחד ובי' דבבולבם קמיייר: (ב) ד"ה וסיפא ובי' והבי נמי קאמר: (ג) ד"ה ואי לרבה דאמר לזו:

מוסף רש"י

בנות שוה. מפרש במס' ע"ז (נד.) מאי חזרתא (ר"ה טו.).

פירוש הרא"ש

בנות שוה. תלמים טובים הם: חייית' אופיר תלמים שחורות ולבנות אסורות ובנות שווחמותרות.וקשה לרבה דבהא אפי' רבנן שרי: לרבה רישא ר"ע ובהלכות דבריו וסיפא ד"ה וכלא התיקי וריש' ד"ה לא משכתת לה דרבנן אפרי בכל ענין: לרבא רישא ד"ה. וכלא אמר טולטס בשעת חזרה וסיפא רבנן וכלאמר טולטס בשעת חזרה אזל סיפא ד"ה לא משכתת לה דר"ע שרי בכל ענין: מתני' נדרי אונסין הלאה הוא או שחלה בנו ובי', דמיעקרא לא היה בדעתו שיחול הנדר אם יעכבו אונס ודברים שגבל כי האי דמוכחי ודיעי' לכל הויין גברים: גב' דאתפס' ובורתיה ב"י. מקר כמו חכיתיו ליד ב"ד ע"מ שאם לא יבא לזמן ב"ד שיהיו בטלים וממל על כל זכות שהיה לו בהם: ובי' תיבא קטלא שאני. דכתיב וספטו העדה והגילו העדה וגו'. קטלא מדי דלמי ממילא ולא מסתבר לעשות על האונס כדלון אזל זה הסתנה ולא פירש בלא עכבת אונס גמר ואמתי בכל ענין: הרי אלו נדרי אונסין. אלמא אונס מעכב כל דבר וי"ה סובר והאי בנדר בענין דפיו ולבו שוין ולא היה בדעתו לדורר אם יעכבו אונס אזל במתן לא אזלינן בתר מחשבת לבו אי לא אתמי בפירוש בלא עכבת אונס אין אונס מבטל התנאי:

רש"י

בנות שות. בנות שבע: הייתי **אומר תלמים שחורות ולבנות אסורין**. דהיינו פלוני ופלוני ובנות שות מותרות דהיינו נמי מין תלמים. והיינו נדר שהותר מקצתו ומקצתו אסור דתלמים אסורות ובנות שות מותרות: **ורבי עקיבא היא**. כדקמני עד שגא ר' עקיבא ולימד וכו':

ופליגי רבנן עליה. דאמרי הכלכלה

לרבא דלאמר דכולי עלמא היכא דלאמר פלוני ופלוני אסורין ואבא מותר דכולן מותרין דברי הכל: מרין לה **באומר הייתי אומר כל הכלכלה אסורה ובנות שות מותרות**. היינו דומיא דכוללס אסורין חוץ מאבא דפליגי ור' עקיבא היא ולא רבנן: **נדר מחמשה בני אדם הוסר א' מהם**. כגון דלאמר פלוני ופלוני אסורין ופלוני מותר הותרו כולן: **חוץ מאחד מהם**. דהיינו דומיא דכוללס אסורים חוץ מאבא הוא מותר וכולן אסורין. והכי איכא למשמע מינה דהן סיפא (א) ככולס קמייירי מדקמתי חוץ משמע דלאמר כוללס ומדסיפא קמייירי ככוללס לא פליגי אלא בלזה ולה: **רישא**. דקמתי הותר לאחד מהן הותרו כולן ר' עקיבא היא ולא רבנן דלרבי עקיבא נדר שהותר מקצתו הותר כולו: **וסיפא**. דקמתי הוא מותר והן אסורין דברי הכל היא (ב) והכא נמי קאמר רבה דככוללס כולן אסורות דברי הכל (היא): **ואי לרבא**. (ג) אמר לזה ולה דברי הכל מותר ובכוללס פליגי רישא דקמייירי בלזה ולה דברי הכל דהכי נמי אמר דלזה ולה ד"ה מותר וסיפא הוא מותר והן אסורין רבנן היא דרבא לטעמיה דלאמר ככוללס פליגי ורבנן אסורים. מ"מ בין לרבא בין לרבה רישא בלזה ולה וסיפא ככוללס: **בתנאי' וחלה הוא**. המדיר: **גב' דאפסין וכוותא**. שהציא שטרי וזימיתו לב"ד והיה לרין לחזור לזימיתו: **ואמר**. לב"ד ולבטל דינו אי לא אחינא וכו': **ולנערה לא עשה דבר**. משום דאנוסה היא: **וכי חימא קטלא שאני**. דגבי קטלא חס רחמנא עלה כי אניסה אזל בשאר אונסין דליכא חיוב קטלא לא מפטר משום אונס: **והסנן וכו'**. ופטור: **ולרבא**. דלאמר אונס הוא ופטור: **מאי שנא מהא דסנן וכו'**. דכי מת בתוך שנים עשר חודש דלע"ג דאנסיה מימיה הוי גט ופטורה מן הייבוס: **אמרי**. משום הכי הוי גט אע"פ שמת בתוך הזמן: **דאי**

דלע"ג דלאו אונס גמור הוא: **הרי אלו נדרי אונסין**. לפי שלא עלה על דעתו לאסור נכסיו על חזירו אם לא יחלל עמו אלא כשיוכל לבא בלא אונס כלל ולא יבא אצל כל שנאנס קצת כגון שחלה בנו וצרין לשמרו מותר דלאו אדעתא דהכי אדריה: **גב' אם לא אחינא מכאן עד סנאין יומין ליצטען וכוותא**. האי גברא בקש מב"ד שיתנו לו זמן וכדתנן בסנהדרין (דף לא.) שכל ראיות שיש לך להציא אצל מכאן ועד ל' יום וב"ד חששו שמא לא אמר כן אלא להשמט מהן ועשו עמו שיתפס שטר וזימיתו שיש לו על חזירו בידם ואמר להם אם לא באתי מכאן ועד יום פלוני וזימיתי הללו יצטעלו: **וכי חימא קטלא שאני**. כלומר דבמקום קטלא איכא טענת אונס אצל צמידי אחריני לא והסנן נדרי אונסין וכו' הרי אלו נדרי אונסין לפי שלא עלה [על לב] מדיר להדירו אם יארע לו כך הכא נמי גבי מתפסין וזותיה נימא דלא עלה על דעתו דליצטען וזותיה כל היכא דלא מצי למימי. ורב הונא דלא שני ליה מידי משמע דלא חש לפרכיה משום דהתם לא ה"ל למדיר לאתנויי דמאי איכפת ליה אצל הכא כיון דה"ל לאתנויי ולא אתמי איהו דאפסיד אנפשיה: **דלמא שאני הכא דאי הוי ידע דמאית מן אלתר גמר ויהיב גיעא**. שהרי לא נתן לה גט אלא משום דלא ניחא ליה דתיפול קמי יבס וכ"ש דאי ידע דמאית גמר ומגרשה כי היכי דלא תיפול קמי יבס: **ו' ודלמא אונסא דמגני' שאני**. כלומר דכיון דשכיח טובא ה"ל לאתנויי. וה"ה דה"מ לשנויי דהכא היינו טעמא משום דלזין אונס בגיטין משום לנזעות ומשום פרוזות כדליתא דפ"ק דכתובות (דף ב:) אלא דלפוס טעמיה דמקשה דס"ל דיש טענת אונס בגיטין משני לה: **ולרב הונא מדרי אסמכתא היא ואסמכתא לא קניא**. דהאי גברא לא אתפסין וזותיה אלא משום דקמייך אדעתא' דליתי וכל כה"ג אפילו בלא אונס לא קני. אע"ג דרב הונא אמר בב"מ (דף סו.) דאסמכתא קניא קיס ליה להש"ס דהדר ציה רב הונא כדהדר ציה רב נחמן התם דמניומי אהדריה: **שאני הכא דמפסין וכוותיה**. שכיון שיצאו מרשותו והתפסין ביד ב"ד ליכא אסמכתא: **והשליש שטרו**. שנתנו ביד שליח. רבי יוסי אומר יתן דס"ל אסמכתא קניא רבי יהודה אומר לא יתן דקציירא ל' אסמכתא לא קניא: **שאני הכא דאמר ליצטען וכוותיה**. כלומר שהוא מוחל כל כח וזכות שיש לו בזאתן שטרות

והיו בה בנות שוח ואמר אילו הייתי יודע שבנות שוח בתוכה לא הייתי נודר הכלכלה אסורה בנות שוח מותרות עד שבא ר' עקיבא ולימד נדר שהותר מקצתו הותר כולו מאי לאו דאמר אילו הייתי יודע שבנות שוח בתוכה הייתי אומר תלמים שחורות ולבנות אסורות בנות שוח מותרות ור' עקיבא היא ופליגי רבנן לא באומר אילו הייתי יודע שבנות שוח בתוכה הייתי אומר כל הכלכלה אסורה ובנות שוח מותרות מאן תנא להא דתנו רבנן נדר מחמשה בני אדם כאחד הותר לאחד מהם הותרו כולן חוץ מאחד מהן הוא מותר והן אסורין אי לרבה רישא רבי עקיבא וסיפא דברי הכל אי לרבא סיפא רבנן ורישא דברי הכל: **בתנאי'** (ב) נדרי אונסין א'הדירו חבירו שיאכל אצלו וחלה הוא או שחלה בנו או שעכבו נהר הרי אלו נדרי אונסין: **גב' ההוא גברא דאתפס זכוותא בבי דינא ואמר אי לא אחינא עד תלתין יומין ליבטלון הני זכוותאי איתנים ולא אתא אמר רב הונא במיל זכוותיה אמר ליה ר'רבא יאנום הוא (ג)ואנום רחמנא יפטריה דכתיב י'ולנערה לא תעשה דבר וכי תיבא קטלא שאני והתנן נדרי אונסין הדירו חבירו שיאכל אצלו וחלה הוא או שחלה בנו או שעכבו נהר הרי אלו נדרי אונסין (ג)ולרבא מאי שנא מהא דתנן (ג) דה"ז גיטיך מעכשיו אם לא באתי מכאן עד י"ב חדש ומת בתוך י"ב חדש הרי זה גט אמאי והא מינם איתנים אמרי דלמא שאני התם דאי**

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים

ר"ן

כו.

לב א מיי פ"ג מהל' שבוטות הל' א ופ"ד מהל' נדרים הל' א סמג לאזין רמא רמב טור ש"ע י"ד סימן רלג סעיף יז: לב ב מיי פ"ז מהל' סנהדרין הלכה י ופי"א מהל' מביה הלכה יג יד סמג עשין פב דל טוש"ע ח"מ סי' כא וסימן נה סעי' א וסימן רז סעיף טו:

ג) מיי פ"ה מהל' יסוה"ט הל' ד ופי"א מהל' אסורי' כ' ט טור אה"ע סי' כן: לד ד מיי פ"ט מהל' גירושין הל' י"א סמג עשין ג טוש"ע אה"ע סימן קמט סעיף ג:

תוספות

לא באומר אילו הייתי יודע שבנות שוח בתוכה הייתי אומר כל הכלכלה אסורה וכו'. וא"ת מ"ש גבי צלל דס"ד דמקשה שאמר הייתי אומר כל הכלכלס וגבי כלכלה ס"ד דמתשגיגין דלאמר שחורות וכל חד דהייא לזה ולה וי"ל דגבי צלל תשמע צלל סתמא ולכן תשמע כל הכלכלס אזל גבי כלכלה לא אמר כל הכלכלה אלא כלכלה בלא כל והרי לא נדר מן הכלכלה עלמא שאניה לרואי לא לרביא אלא ממה שכתובים נדר ולכן ס"ד דלאמר הייתי אומר תלמים שחורות וכו' וא"ת דגרסינן בבביתא לא הייתי נודר אלא משאר כלכלה והשתא ניחא דמשאר תשמע קצת שופרש תלמים שחורות ולבנות וכו': אי לרבה רישא ברבי עקיבא ובי'. דנדר א' מתמשה משמע שהיה מונה והולך עד תמשה ויהיט דלאמר פלוני ופלוני ואחריה קאי שקאמר בסוף הייתי אומר פלוני ופלוני וסיפא דקמתי חוץ מאחד מהם היינו שהותר בלזון זה שאמר בסוף הייתי אומר כוללס חוץ מאחי ולכן קאמר דלריבה ורישא כר"ע דוקא ושרי בפלוני ופלוני וסיפא דאמר ככוללס חוץ מאחי מייחוקמא ואפילו דברי הכל דלרבא רישא דברי הכל דקמתי איהו לעיל דהכל מודים בפלוני ופלוני וסיפא רבנן דוקא דאפרי ככוללס ורבי עקיבא שרי והלכן לדידיה רבנן קמתי לה: ובוותריה בבי דינא. שטר זכות: והא אונס רחמנא פפריה. וה"ר לא הולך להמתות עליו דנדר פשוט הוא: ובי' תיבא קטלא שאני. אצל הכא לעולם הוי פושע ממה שלא התנה להוציא אונס מן הכלל הא מתן אלו הן נדרי אונסין ולא אמרינן איבעי לאתנויי הכא נמי לא שנא וא"ת בציזא אונס מייירי הא בציזא דשכיח איבעי ליה לאתנויי אי נמי אונס דשכיח וכל שכיח הא נמי איבעי לאתנויי ולא אתמי דמוכח ככתובות גבי גט

לאתנויי דמוכח בגיטין פרק מי שחזרו (דף עג.) גבי נפל מן הגג וי"ל דשאני הכא דלאמר ליצטען וזותיה אפי' בציזא דלא שכיח דהודאת בעל דין כמאה עדים דמי והא מודה שחזיתיו שקר הן שהרי אינו מוחל לו שום דבר אלא מטעם הודאה: ולרבה ב"ש טראה דחנן. וא"ת אלפרין לרבה ממס' דגיטין תקשה ליה ממס' נדרים אמס' דגיטין בלא רבה וי"ל דפשיטא דנדרים שאני דרנאי להקל בהם יותר ככל ד' נדרים דמתני' שהמירו חכמים ומהאי טעמא ניחא דלא קשה ממנתי' נדרים לרב הונא אלא לרבה דמדמי ליה אהדרי מש"ה פריך מאי שנא מהא דמן: